

SZABOLCS

(Telefonsz. az Interurbán hálózatban: 132.)

POLITIKAI LAP.

(Telefonszám a városi forgalomban: 132.)

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona.

Egyes szám 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Szerkesztőség: IV. ker., Vasuti-ut 17.

Kiadóhivatal: Iskola-utcza 3.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képviselve van

Megyék harca.

Nagy kavarodást támasztott, szó- és tollharcot vont maga után Szabolcsvármegyének a belügyminiszterhez intézett azon kérelme, hogy a választókerületek beosztása alkalmából, Hajdunánás és a megyénk területébe ékelődő több község, csatoltassék vissza Szabolcsvármegyéhez. A választókerületek beosztása ugyanis okvetlenül maga után vonja a vármegyék területének kikerítését. Ez a körülmény nemcsak Szabolcs és Hajdúvármegyét, hanem több megyét is fog érinteni. Mert eként áll a dolog, Szabolcsvármegye közönségétől senki zokon nem veheti, ha a kikerekítés kérdésében már eleve lépéseket tett.

Ha Magyarország térképére tekintet vetünk, lehetetlen, hogy fel ne tűnjék Szabolcsvármegye területének szabálytalan volta. Ez a körülmény nem csak azt jelenti, hogy a megye területébe a szomszédos megye egyes községeinek határa mélyen benyulik, hanem szembeötlővé lesz, hogy a megye határának eme cikkcakkos volta, nagy hátránnyal van a közigazgatás és igazságszolgáltatás menetére is.

Sok, nagyon sok olyan ok hozható fel,

melyek indokoltá teszik megyénknek azon lépését, mely azt célozza, hogy a megyénk területébe ékelődő, most Hajdúvármegyéhez tartozó községek, csatoltassanak megyénkhez. El lehetünk arra készülvé, hogy eme mozgalmat Hajdúvármegye közönsége sem tétlenül, sem szívesen nem nézi. Azt azonban helytelenítjük, hogy e kérdés hirlapi vita tárgyává tétetett. A megyék élén álló férfiak togtak tollat és hatást vadásznak, midőn az ügyet a trázisnak köntösébe bujtatják. Az országgyűlés egyik képviselője is tollat fogott, hogy igazolja, miszerint szíven viseli választóinak emez ügyét. Legsajnálatosabb azonban, hogy egynémely közlemény a kifejezésekben nem válogatós.

Szabolcsvármegye komoly higgadsággal kezeli a szóbanforgó ügyet. E vármegye történelmi és levéltári adataira hivatkozik, midőn a kérdést tisztázza. Ez a helyes. A hirlapi polemia csak élesíti a helyzetet és a könnyedén eldobott szavak bombaként hatnak és visszafelé sülhetnek. A felszigazott érzékenykedés ugysem használ, ha országos érdekről, gyökeres átalakításról lesz szó. Épen ezért ajánlatos, hogy megyénk továbbra is maradjon meg a férfias komolyság utján. Igaza, érvei megdönt-

hetlenek. Ezeken nem változtat sem heveskedés, sem hirlapi szóvirág.

Midőn a választókerületek célosabb beosztását, a megyék területének kikerekítése követni fogja, elenyésznek a hirlapi közlemények, de megmarad a szuras nyoma, melyet a tollal, eme veszedelmes fegyverrel ejteni lehet. Ha országos érdekről van szó, egyes megyék kivételt nem képezhetnek, ha mindjárt legnevesebb újságírók mérik is össze teyvereiket. Ez olyan igazság, melyhez kétség nem férhet és amely elítél minden olyan kifejezést, mely épen azokhoz nem illik, akik állásuknál fogva is komoly munkára vannak hivatva.

Megeshet, hogy vármegyénk közönségének fáradozása, korainak bizonyul. Épen ezért nagy hiba volt a kérdést annyira élére állítani, annyira elmergesíteni. Ha kenyértörésre kerül a sor, megyénk olyan multa, olyan történelmi igazságokra, a mai viszonyok olyan követelményeire fog hivatkozni, melyek anélkül döntenek el a kérdést, hogy hirlapi éles nyilatkozatokra, kicsinyítő beszédek elmondására, szavakkal való dobálódzásra volna szükség. Ezt kell bevárni és nem szabad a hangoztatott jó szomszédságot előre megzavarni, mert a változhatlanba még Hajdu-

T A R C A.**Keleti ég alatt**

— Uti jegyzetek. —

VIII. Török furcsaságok.

Konstantinápoly, 1908. július.

A török társadalom két szigoruan elkülönített világból áll: a nők és férfiak világából. És mialatt a nők a hárem zárt falai mögött morzsolják le életüket, addig a férfiak az utca a mindene, ott éli világát a nyitott boltokban, kávéházakban. A tulajdonképpeni társadalmat tehát a férfiak alkotják, s miután körükből hiányzik a nő, hiányzik a gondolatok finomsága, a két nem érintkezésében rejlő legkisebb poézis is. Ennélfogva a társalgás arcpiritóan frivol, unalmas és triviális.

A mi ezt a népet az ő gondtalan és tunya életmódja dacára is összetartja, ez a vallás, amelyben fanatikusan minden mohamedán. Ha az izlám konservativizmusnak ez ősforrása egyszer megszűnnék, elpusztulna a muzulmán faj is. Minden bizarr és groteszk

szokásnak a Korán az oka, amelynek téves és önkényes magyarázása gátolja Keleten a haladást. De az idő majd csak meghozza egyszer a felvilágosult eszméket, mintahogy a feradse (lompos, bő, disztelen pongyola) is egyre testhez állóbb és diszesebb formát ölt, s a fátyol mind vékonyabb és átlátszóbb lesz.

Ma még azonban gyakran kerülünk dilemma elé, ha a keleti élet lüktetését tanulmányozzuk, hogy bosszankodjunk-e, vagy mosolyogjunk a törökök furcsa észjárásán, nem is szólva a vallásban gyökeredző ethnografiai furcsaságokról, tesztem azt, hogy a ki meghal, még naplemente előtt kerül a föld alá, vagy pedig a nagyur elajándékozhatja feleségét (ha ez nálunk is életbe lépne, de sok ily ajándékozás is történnék 24 óra alatt.) stb.

De gondolkodóba ejt számtalan olyan dolog, amelyet a töröknél jóval alacsonyabb szellemi niveau-n álló nép már régen elfogadott. Ilyen pl. a csatornázás, amelyre Konstantinápoly városa még mindig nem volt rávehető. S hogy ennek dacára nem üt ki valami epidémia, a derék köpek-kutyák érdeme, amelyből körülbelül egy félmillió hever a török főváros girbe-görbe, zeg-zugos utcáin. Ezek a kutyák a világ unikumai, s abból élnek, ami szemét és hulladék a leg-

előkelőbb paloták ill. legbüzősebb faviskóból esténként az utcára kerül. Minden háznak meg van a szemetes kutyája, és vice versa, úgy, hogy ha egy idegen kutya átlépné a másik rayon-ját, szóttépné a kutya-rendőrség. Ezek az „élő csatornák“ az utcán születnek, élnek és pusztulnak el. Békés jámbor állatok, ráléphet az ember, meg sem moccan, s ha néha — sajnos gyakran — hálótársul szegődik egy-egy hajléktalan árva poronty, az okos állatok békés csöndben osztják meg az utca piszkos, nedves kövezetét, amíg nemsokára megnyílik az „első“ lelenc- és árvaház.

A tűzoltó intézmény — melynek gróf Széchenyi pasa a főparancsnoka — még nem áll feladata magaslatán, ugyanis ha tűz üt ki, meg kell várni a hatósági engedélyt az oltásra. Hogy ezalatt rendesen egy pár ezer faház pusztul el, az mellékes, de a fő a „rend“ amelynek furcsa értelme lehet itt Keleten. És hogy a török mennyire fél a tűztől, azt nemcsak a tűzoltási, de a világitási rendszer is igazolja. Konstantinápolyban az olajlámpa divik, a gázvilágítást éppen hogy türik, de villanyról — szó sem lehet.

Egy gazdag európai (francia) villanyvilágítást akart bevezetni palotájába. Miután nagynehezen, száz és száz részletben sike-

Kizárólag hazai gyártmányu cipők rendkívül nagy választékban és a legfinomabb kivitelben kaphatók

Telefon 114. Eisler Károly Telefon 114.

czipő, kalap, női-, férfi-divat és rövidáruháza Nyiregyháza.

vármegyének is bele kell nyugodnia. — Hajdúvármegye tiltakozása ellenére is, minden jel arra mutat, hogy Szabolcsvármegye nyugodtan nézhet a felvetett jogos kérdés megoldása elé. Az igazságos eredményt annál biztosabban vesszük, mert főispánunk és megyénk összes tisztviselőit olyan kötelességtudás hatja át, hogy megyénk történelmi adatokkal támogatott érdekeinek megvédéseért minden lehető elkövetnek. Türelem, komoly megfontolás tehát addig, míg az ügy megoldása szönyegre kerül. — Ha ez bekövetkezik, el is várjuk, hogy e vármegye következetes marad eddig tanusított magatartásához és azon eljárási módhoz, melynek fértias voltához az igazán ítélkezőnek gáncsoló szava nem férhet.

A vadászati haszonbérlet tőkekamatadójáról.

Irta: B. M.

A tőkekamat és járadékadóról szóló 1875. évi XXII. t.-c. 3-ik §-a értelmében a belföldi földbirtokkal összekötött s földadó tárgyát nem kepező dologi jogosítványok, mint pl. a vadászati haszonbérlet tőkekamatadó tárgyát képezi.

Ha azonban a község nem a saját, hanem a községi birtokok területén gyakorolt vadászati jogot adja bérbe és a birtokok között fel nem osztható bérjövédelmet az 1883. XXIII. t.-c. 3. §-ának a rendelkezéséhez képest közigazgatási célra fordítja; az ily jövédelm adómentes (köz. bir. 416—902. sz. hat.).

A dolog természeténél fogva ezen bérjövédelm, miután közigazgatási célt szolgál a községi költségvetés bevételei közt kell, hogy szerepeljen.

A vadászati haszonbérlet ezen analógia alapján úgy a bevételnél, mint a kiadásnál elszámolást nyerhet, akkor is; ha az, az 1883. évi XXIII. t.-c. 3. §-a alapján az egyes birtokok között birtok arányában felosztható.

Ez esetben, midőn a bérjövédelm a község pénztárába befizettetik, ugyanakkor az érdekelteknek ki is adatik s aki kellő jártassággal és kellő gyakorlattal a községi háztartás vitelében nem bir, nem veszi észre, hogy dacára annak, hogy a kérdéses vadászati haszonbérlet a község pénztárába befolyt, a közigazgatási célt nem szolgálja. Megeshetik, hogy a tőkekamatadó megrovása céljából ki nem mutattatik s a kincstár károsodik, nem csupán a tőkekamatadóval, hanem az ez után járó pótdókkal is.

Hogy ennek eleje vétessék egyszerű mód az, ha betekintünk a községi költségvetésbe s ha azt látjuk, hogy a kérdéses vadászati haszonbérlet, mely a költségvetés bevételei közt szerepel ugyanezen a kiadások közt is fel van véve; úgy világosan kitűnik, hogy az nem a községet illeti és közigazgatási célt nem szolgál; hanem a vadászterületi birtokosokat, vagy valamely gazdaközönseget illeti és csak mint átmeneti összeg szerepel.

De van egy másik, helyesebb módja az ellenőrzésnek; tudni illik ha a vármegyei közigazgatási bizottság, mely a feloszthatás kérdésében határoz — a véghatározat egy példányán erről a kir. pénzügyigazgatóságot is értesíti, mely aztán e véghatározat folytán könnyen meggyőződést szerezhet arról, hogy a kérdéses vadászati haszonbérlet után a tőkekamatadó és az ezután járó pótdó kirovatt-e s ha nem, az illetők ellen adó eltitkolás címen a kihágási eljárást megindíthatja.

A kereskedő és a végrehajtási novella.

A legnagyobb dicsérettel kell szólnunk a részletfizetésre elárusított egyesületének azon elhatározásáról, mely szerint adósaikkal szemben a végrehajtási novella 30. §-a által nekik biztosított sovány kedvezményt nem veszik igénybe, illetve a járásbíróknál adósaik egyikét sem jelentik be abból a célból, hogy velük szemben a régi végrehajtási törvényt alkalmazhassák. Ugyanigy határoztak a budapesti óra és ékszerkereskedők is és úgy vagyunk informálva, hogy más szakmabeli kereskedők úgy Budapesten mint vidéken szintén nem állítják pellengére adósaikat. Le a kalappal, uraim, ezek előtt a derék magyar kereskedők előtt! Hány méltatlan vád hangzott el a kereskedelemellenes körökből még a nyiregyházi kereskedők ellen is, hányan és hányszor igyekeztek gyakran épp azok önzés, kiszípolozás, sőt család vádjával befeketíteni a kereskedőket, akik fülig adósak a fűszeresnek, a szabónak, a cipésznek és a nemkereskedőknek köreiből ritkán halatszott egy-egy hang a méltánytalanul megvádoltak védelmére.

Most azonban végre talán a vakságban és sötétségben sinylődők is elhiszik, hogy a

magyar kereskedőnek van szíve, van lelke és van különösen tisztességérzete. Ime a kormány és a törvényhozás a kisemberek védelmének hazug örügye alatt egy szerencsétlen törvény alkotásával egyszerre tömérdek kereskedőt és iparost megfoszt a kielégítési alaptól as csak egyesek erélyes felszólalására engedi meg nagy kegyesen a tárgyatás utolsó napján, hogy mindazok, akik lejárt követeléseiket 30 nap alatt bejelentik, a régi végrehajtási törvény alapján vezethetnek végrehajtást adósaik ellen.

Azt nem gondolta meg sem a miniszter, sem a törvényhozás, hogy ez a módozat épp a megvédeni szándékolt kisembernek szegi nyakát, mert nemcsak hogy johiszemű adókat pellengére állít, hanem a hitelezőket egyenesen arra kényszeríti, hogy-minden ki-mélet megtagadásával-adósaikat nyakrafőre pereljék és végrehajtsák. Azt hitte mindenki, hogy a kereskedők és iparosok kapva-kapnak ehhez a mentő szalmaszálhoz; hogy waggon-számra fognak a bejelentések a járásbírókhoz beérkezni, a perek és végrehajtások száma megtízszereződik és sok-sok adóst tönkre fog tenni a hirtelen megrohanás. A kincstár is jó bevételekre számított; a bejelentések bélyegilleték-hozamát kerek 4 millióra társálták és Wekerle vigan dörzsölte kezét. És mit tettek a kereskedők és iparosok az egész országban? Egyszerűen eldobták maguktól ezt a mentő eszközt; ők nem állítják adósaikat pellengére, nem fogják őket agyonfojtogatni, szóval nekik nem kell a 30. §., melynek alkalmazása során annyi sérelem és átok fakadna. Aki becsületes ember az bejelentés nélkül is megfizeti bolti tartozását, aki nem becsületes, hadd fusson, de a magyar kereskedő követeléseinek biztosítása végett nem nyúl piszkos eszközhöz, még ha azt a törvény részére engedélyezte is. Le a kalappal uraim a magyar kereskedők előtt!

Pénteki levél.

Ma levelet kaptam egy kislánytól, a melyben tanácsot kér kellemetlen helyzetében.

„—Ne nevéssen ki, és ne tartson tülontul ostobának, de nem tudom, nekem van-e igazam, vagy a barátnőimnek. Egy ember folyton bámul rám az utcán, és én már majd a világból szököm ki, és a lányok kinevetnek ezért. — Hát kinek van igaza, nekem, vagy nekik?”

Kedves Kisasszony! Ha ön ezt elmondja

rült becsempésznie a török határon a dinamogépet és egyéb felszereléseket, hozzálatott annak összeállításához, végre gyönyörködhetett a pazar pompafényben, mely nagyban emelte palotája csillogó ragyogását.

Ámde mi történt?

A szokatlan világitásra megjelentek a város emberei, s a Korán és törvény (ez itt egy és ugyanaz) értelmében felszólitották a házi urat az ördögös gép elpusztítására, mire a francia arra való hivatkozással, hogy az ő háza francia terület ahol a töröknek semmi keresni valója sincs, kitessekelte a kellemetlenkedőket. A franciának igaza volt, s a török hatóság szó nélkül távozott. Másnap a háziur sétálni indult, de a palota kapujából két fégyveres rendőr „felsőbb parancs”-ra visszazavarta őt, kijelentvén, hogy amíg a palotából el nem távolítja az ördögös masinát, nem engednek senkit kijönni a kapun. Mert — szavalták gúnyosan — odabenn Ön az ur, de itt az utcán mégis csak mi parancsolunk.

És a francia még az nap leszerelt.

Érdekesek a török házak, amelyeknek farácsos ablakai balkonszerűleg állnak ki a falból, csak azért, hogy mindenki mindenkor

láthassa és tudhassa, hogy mit csinál — a szomszéd. No mert itt mindenki a más dolgával törődik. A török atyafiak legkedvesebb foglalkozása a kémkedés. Mialatt a görög és örmény ellepi Konstantinápoly utcáit pénzváltó asztalkákkal (s miközben még hamis pénzben sem ad vissza annyit, amennyi jó pénzben jár vissza egy-egy arany váltásánál), — azalatt a török kémkedik.

Az ember soha sincs egyedül, itt nem kell félnünk senkitől és semmitől, vigyáznak ránk a kémekek, akik minden elképzelhető foglalkozást mimelnek, csak hogy a közelünkbe férközhessenek. A Boszporus partján fekvő Therapia fürdő és nyaralóhelyet pl. politikuskok és nagykövetek lakják. Ha egyik villába belépünk, negyedóra mulva már tudják az illetékes helyen, hogy X. Y. nagykövetnél ki van épp most látogatóban. Dehát — mire is való az a sok „halász” a parton? . . .

A török udvar fogorvosa (budapesti ismerősöm) egy izben meghívott teára. Még nem is forrott a víz a szamovárban, s már is érdeklődtek utánam a kémekek, ki vagyok, miért jöttem, meddig maradok. Kellő felvilágosítás után kijelenttem, hogy még egy

óráig maradok. A kellemes társaságban csak hamar elmúlt az idő, s ismét kopogás halatszott, s a belépő rendörkém felkért a távozásra, mert hát Beschiktastól messze van még a Grand Rue de Péra No. 192. — szóval egy óra alatt még a lakásomat is tudták, sőt haza is kísérték.

Hát még milyen állapotok vannak a Yildiz kioskban? A palota forradalmak napirenden vannak, bár alig tud róluk a világ. Ha kitudódik néha néha, a török lapok lakonikus rövideggel csak annyit írnak az ily forradalmak elfojtása után, hogy X. nagyvezir, Y tábornok és Z nagyherceg „hirtelen meghalt.”

A szultán halálfélelme azt hiszem közismert dolog. Nem csoda, hisz eddig majdnem minden szultán gyilkos kezek áldozata volt. Elődjét — Abdul Aziszt — fürdőjében aprították fel gulyásnak a „láthatatlan kezek.”

Se vége, se hossza nincs a török furcsaságoknak, amelyek az Oszmán birodalmat karakterizálják.

Azt hiszem hosszú idő fog még elmúlni, míg Törökország szellemi és gyakorlati életének igazi haladásáról beszélhetünk, pedig a teljes civilizálódáshoz nem kellene sok a

Telefon 129.

ISKOLAI IDÉNYRE

Telefon 129.

gyermek-fehérneműek, harisnyák, clott és lüszter kötények jutányos áron.

Napernyők és batist blousok az idény előre haladottságánál fogva mélyen leszállított áron kaphatók **Kohn Ignác**z, női-, fétrfidivat és rövidáru üzletében.

annak a nagyon kedves osztályfőnökének, Katinka kisasszonynak, talán még ő is zavarba jön, ilyen nagyon finom igazságtétel közben. Hát még én, akinek most beretvánál vékonyabb hidat tett elém, hogy azon általjárva, maradjak meg önnek rólam alkotott „bölc” nimbusában.

Hogy Önnek van-e igaza, vagy nekik? Hm. S erre felelek éppen én, aki — magam is utána nézek egy-egy csinos fruskalány után. Azonban hát, mégis csak jól tette, hogy megbízott bennem. Mert én nem — úgy nézek utána.

Azonban hát maradjunk ön, illetőleg ön esete mellett. S próbáljuk meg, azt az igazságtételt. (Nem tudom, fogadtak-e, de ha igen, hát én vagyok ám Kugler-esetekben tisztakezü bíró és elvárom az itt mindjárt kikötött egytizedet.)

Hát mindkettejüknek igazuk van. Önnek aki már majd a világból fut, s amazoknak, akik kinevetik érte. A saját felfogásuk szerint.

Mert — ez az — kedves, kisasszonykám. Hogy a saját felfogásuk szerint. Ami óriás különbségeket teszen ám ebben a látzólagosan egyforma világban. Ahol tulajdon képpen semmiféle szabályt sem lehet fölállítani. Legföllebb azt, hogy nincsen teljesen azonos eset és jellem kettő a világon.

Az a különben teljesen kifogástalan adófizető polgárember ön szemében olyan szörnyű bűnös csak. Kedves barátnői szemében lássa éppen nem kellemetlen alak, sőt, erre már én is fogadnék — egyenesen irigyelik öntől. Ezt, amitől ön szabadulna, még mindjárt egy kis gyors feltámadással egybekötött meghalás árán is.

Mert száz, és ezerféle az emberek gusz-tusa, kedvesem. Egynek fojtogatja a torkát, ami a másiknak fentartó levegője. S ahol én ütök, sőt rugok, ugyanott nagyon kellemesen, szinte ópiumos álomba merülve éldeleg a másik, és mindketten teljes őszinte megütközéssel itéljük el — egymást. Én amant a vastag bőreért, ő engem a betegesen ingerlékeny, affektált érzékenységemért. S lássa, itt is igazunk van mindkettőnknek, -- a saját felfogásunk szerint.

Nézzé meg kérem, — bizonyosan van, — a kis fehér macskáját. Milyen bájos szökevényekkel ugrik át a sáron, ahová egy másik, vastagbőrű állatjuk tunyha rőtögéssel dől. Noshát, melyiket ülteti inkább a vasalt fehér csipkekötőjére?

Mert hát azért, végeredményben én mégis csak a fehér macskát. És önt, nem a kedves barátnőit veszem az én világomba valónak.

töröknek, csak tegye be a Koránt és nyissa ki a háremet!

IX. Bucsu Konstantinápolytól.

Fájdalom, az idézések órája lejárt, s az ezeregyéjszakai tündéralom véget ért. Egyiptomból jövő oceánjáró gőzösünk szirénájának túlkölése utoljára reszketteté meg a levegőt, s aztán egyre távolodtunk a parttól, melyen ezer és ezer fehérzsebrendő intett felénk — Isten Hozzádot. Alig hogy elhagytuk az Aranyszarv-öblöt, a Bosporus partján egy palota költemény ragadta meg figyelmünket, a Dolma-Bagtsche, mely filigrán faragványu ornamentikájával és hófehér márvány falaival megerősíté bennünk a hitet, hogy léteznek még tündérpaloták. Jelenleg ide van internálva a szultán bátyja: Murat herceg, akit 25 év előtt egy palota forradalom inscenálása miatt ex gratia speciali: bolondnak nyilvánítottak. Itt, a selyem, márvány és szőnyeg meg fayence csodák közt ezután gondtalanul élhet feleségeivel, (akiknek számát minden évben kettővel szaporítják) de többé ki nem mehet.

Mialatt ezeket elgondoljuk hajónk két csodavárral között halad el, a Rumeli és Anatoli Hiszszár közt, melyek közül az előbbi

Hagyja hát csak őket kacagni. Most is, azután is. Mert ezek után még nagyon sokszor fogja őket kacagásra fakasztani, és az ő levegőjük még sokszor fogja fojtogatni. Ön tüdejét, Azonban abban a kicsi világban, amit így fejlődő gondokozása alkot majd önnek, ott ön fog ur maradni mégis. És ha így marad, és nem hallgatja meg, csak elhallgatja az ő kacagásukat, az Ön tisztaságos kis világa meg erősíti önt kifelé is. Hogy nem fog ingadozni, és nem fog tanácsot kérni sem tőlem, sem mástól. A rábámuló, s ennél majdan többet is megreszkítő szemtelenektől undoroni fog akkor is, a kedves barátnőit azonban akkor már Ön fogja kikacagni.

Azazhogy mégsem kikacagni. Csak sajnálni. Nagyon sajnálni, a lelkükben és izlésükben szörnyen parasztokat

* * *

Dr. Kondor Emilnek zokon esnek a nyiregyházi üres nézőterek. Pedig ennek ő maga az oka. Mi olyanok vagyunk éppen, amilyenek. Ő azonban álmódott. Hogy itt trükkök nélkül érvényesül a komoly tudás. Szó sincs róla.

Próbálna meg csak, a mai előadásról kihirdetni sürgősen, hogy az erős tipikus lélekkel teli arcu indianusok vetített képei helyett ma Zsadora Duncan vagy mit tudom én melyik mezitlábos táncosnő fog fellépni; Lenne telt ház!

Bár hiszen, az az egy néhány, aki ugyanis csakis úgy megy el, — kedvesebb vendégei neki mégis, úgy hiszem.

Hangulatok.

— Mese az aranyról. —

Szatmármegyében a kapnikbányai, meg a nagybányai hegyek ezer csudás szépsége között ámulva jár az utazó. Az ateista lelkét is megszállja az az egy megmagyarázhatatlan, megérthetetlen valami, a mindnyájunk felett uralkodó erő, a nagyság, a végtelent kormányzó hatalom: az Isten. Festők tanyája az. Képük címe: „Hangulat.”

Nem messze van tőle Kismajtény. Ott a sikon, ott törött le a zászló . . . attól egy pár kilométernyire kötötték meg 1711-ben a szatmári békét. Onnét ment II. Rákóczi Ferenc a Bosporus partjaira, a tengerre, hallgatni a tenger mormolását és az Isten nagyságát imádni . . . imádkozott majdnem 200 évig . . . aztán hazajött. Husz millió ember nézte a koporsóját. Abban az időben avatták fel a kolozsvári új Nemzeti Színházat. A

az európai, utóbbi az ázsiai parton őrsi a bejárást Konstantinápolyba. Aztán Yeniköit, Ortakeöit és Therapiát hagytuk el, míg végre eltűnt az utolsó lapostetejű, mozaikkal kirakott ház is, melynek udvarán alabástrom medencéjű szökőkút csobogott, körülötte rózsák, tamarixek és narancsfák. . . .

A pineák és cyprusok mögött aztán eltűnt a mesék városának utolsó fehér minarettje és a forró naptól bágyadtan ragyogó kupolák félholdja is, végre beértünk a Feketetengerbe, melyen kezdetben már csak kopár hegyormokat és csenevész cserjebokrokat, majd eget és vizet láthattunk.

A tengeri utazás egyhangúságát a delfinek bukfencezése tette némileg elviselhetővé, de ezt is hamar elunva emlékeinkbe merültünk.

Megszakadt az álom, eltűnt az álmokép, már csak mysticus ködfátyolban látjuk, bár Byzanc felől az ég kéken, vidáman mosolyog felénk s szívünk lázasan, édes fájón dobog mint a tavaszi sejtelmek idején.

De a nyönyör, a mámor fogva tartja lelkünk, az álmok országának varázsa viszsza, mindhiába, törődünk bele sorsunkba, hisz: *tout passe, tout casse, tout lasse.*

(Vége)

Sereghy Elemér.

megnyitó darabot Herceg Ferenc írta, címe: a „Bujdosók” volt . . . s mégis ő volt az aki megírta „Ocskay brigadérost”. Vérem az arcba szökött, ha láttam ezt a darabot, Rákóczyt úgy festeni, mint egy elpuhult fejedelmet, aki agaraival többet törődik, mint egy brigadérosával! Iszen ma egy közkatónájával többet törődik a fejedelem. . . Nade hagyjuk!

Ott, Szatmárban, a bányai hegyek között, ott maradt a Rákóczy lába nyomán a szabadság virága, aminek gyökere lement a föld mélyébe, a hideg vasszklák közé s ott újra kivirágzott virága egy pokoli szép virág volt: az arany . . . a világmegrontó arany, az emberi rossz tulajdonságok egész sokaságának forrása. — Legéndeie ez, vagy pedig én regélem, az mellékes, — de az arany szaga van, áthatóbb a legkábítóbb szagu virágnál. Elviszi a szél országról országra, messze idegenbe, tengeren túlra.

Igy jöttek be az angolok. Kapzsi pénzsóvár emberek. Gazdagodni jöttek. És befurta a földbe. Ércóriásokat küldtek le az aranyakért, ha nem használt: dynamitot. Kegyetlenül keresték a csillogó aranyat és így keresik ma is. Dohog, zubog, dübörög a sátrani masina, emberek vére, izzadság cseppje, élte kockázata árán kerül színre a gyönyörű, a szemképráztató arany. Menynyi bűnök a forrása! És mikor itt fenn van az arany, az angol markába nevet. Ránevet Magyarország térképére és viszi haza a magyar földben termelt kincset: az aranyat.

Viszi haza . . . így mondtam, pedig ő mindenütt otthon van, iszen náluk sohasem nyugszik le a nap. . . Nálunk meg soha sem kél föl. Nálunk sohasem virrad meg, legfeljebb csak az allegorikus költők álmában. Ennek is kipusztult a faja. És pedig milyen sötét az éjszaka. Mi már ezt megszoktuk, már nem is fáj. Pedig volt idő, amikor büszkén kiáltottuk oda a nagy continensnek: *Málo periculosam libertatem, quam quietum servitium* (Magyarul: Zaklassatok ám, de szolgaságba vetni sohasem fogtok!) Bizony a Rákóczy kurucái sohasem tudták, hogy hol fogják nyugóra hajtani fejüket, hogy hol fognak lefeküdni örökre s mégis sokkal szabadabbak voltak, mint ez a husz millió magyar. . . . A kapnikbányai és a nagybányai hegyek közt nem bámulja a természet csudás szépségeit az oláh. Bocskorba jár az, nesztelenül. Nesztelenül, mint a macska. Sunyi, mint a hiuz. S a magyart utálja, gyűlöli. Itt gyűlöli, itt Magyarországon! Iskolában román a nyelv s közöttük a szép magyar gyerek felveszi arcára lassanként a román tyust, a román nevet, ajkára a román nyelvet és ő is ellenség lesz. Itt Magyarországon. Ott, a bányai hegyek között, ahol Rákóczy is járt, ahol az aranyzüret, már évtizedek óta tart. Ahol az angol szüretel és jókat nevet a markába. Neveti a románok és a magyarok szent egyetértését. S nézi a havas hegycsucsokat a naplementét. Hallgat. Ünnepe van. Csend köröskörül. A hold lépésének sincs zaja. De megleszi a napfelkeltét is. Templomba mennek. — Az egész iskola együtt megy, szépen, sorjába. Az isten háza a hegyről olyan csöpp mint egy skatulya. Felhallik az iskolás gyermekek szent imája. Ó milyen szép is az. Tiszta csinos arcu gyerekek éneklék ott lenn a völgyben: „Isten áldd meg a magyart, jó kedvvel . . .” majd felhangzik a szent ének. „Erős várunk nekünk az Isten.” Milyen szép is ez magyar fülnek. . . de egyszerre, mintha héjja csapott volna a galambok közé, a másik oldalról odaviszi a szél a román gyerekek zürzavaros éneklését. Milyen riktó ez! Mikor hallgatnak már el ezek az idegenek. Mikor fog egybeoladni a kétféle dal. Félek, hogy soha.

A szép kapniki hegy bányájában 1907-ben lopás történt. A román tolvaj megkárostitotta az angolt. Aranyat lopott. De védte

ISKOLAI IDÉNYRE STERN SÁNDOR

leány és fiú fehérneműek, harisnyák, zsebkendők, keztyűk, nyakkendők stb. **nagy választékban kaphatók**

uri- és női divatáru üzletében Nyiregyházán
Pazonyi-utca 2.

magát. Házudott. Én akkor, mint a szatmári törvényszék jegyzője irtam a szakértői véleményt és mondta . . . igen, úgy van, a mint mondom. Arany az egész Kapnikbánya falu, arany van a koromban, arany a malterben, arany a falakban, arany csillog az utca porában, kövében. Arany ott minden, csak az emberek románok, azoknak mástól csillog a szemök. De a tolvaj hiába mondja, hogy a kidobott kövekből mossa az aranyat, az nem lehet igaz, mert egy gyerekjáték-golyónyi aranyat csak 1112 év alatt volna képes kimosni az utca kövéből . . . itt végződött a szakértő véleménye.

A román 1112 év alatt csinál egy arany golyót, az angol naponta többet. Mi pedig elmegyünk Selmechányára, meg Körmöcbányára aranyért, megvesszük az utalványt és elküldjük a németnek, hogy vegyen rajta automobilt, annyit, amennyit akar s nyáron gázolja keresztül a vetéseinket s rontson . . . mi majd építünk.

Mi pedig építünk frázisokkal s cifrázunk felbuzdulással. Szónokolunk, bibamus magnum áldomást s el elmondogatjuk Széchényi Istvánnal: „Magyarország nem volt rab, hanem lesz . . . ha már nem az.

Dr. Csongor Gergely.

Kanada.

Felolvasó esték a színházban.

Kanadáról eddigelé alig tudtunk többet, minthogy Észak-Amerikában fekszik. S körülbelől meg is elégedtünk ezzel a fogyatékos tudásunkkal.

Most közzénk vetődik egy lelkes hazánkfia, akit a sors Kanadába vetett s akiben nem csak az arra való készség van meg, hogy amit látott, azt megfigyelje, amit megfigyel, azt érdekesen és vonzóan el is tudja mondani, hanem meg van az a nem mindennapi hajlandóság és készség is, hogy minden anyagi előnyök várásától menten, sőt áldozatok — szellemi, fizikai és anyagi áldozatok — révén másokat is megismertessen felolvasással és képekben azokkal a dolgokkal, amelyekről nekünk — legtöbbszörünknek legalább — legfeljebb halvány sejtelmek ha lehettek, és mi, tisztelt nyiregyházi közönség, arra sem érdemesítjük ezt a vállalkozást, hogy érdeklődjünk iránta!

Kondor Emilnek hívják azt a hazánkfia, aki arra vállalkozott, hogy velünk, nyiregyháziakkal is megismertesse, hogy mi hát voltaképpen az a Kanada? Kondor foglalkozására nézve orvos és újságszerkesztő Kanadának Vinipeg nevezetű városában. Kanadában tudniillik van egy Vinipeg nevezetű város. Óh igen, van. Igaz hogy csak pár évtized óta, hanem azért már ma is akkora és olyan jelentőségű, aminőhöz hasonlót szívesen látnánk Magyarországon nehányat, kivált ha tisztán magyarok laktának benne.

Ámbár Vinipegben sem csak magyarok laktak. Sőt eddig azt sem igen tudtuk, hogy ott egyáltalán laktak-e magyarok? Ha Kondor Emil közénk nem jő, talán még most sem tudnánk azok a harmincan vagy negyvenen sem, akik kíváncsiak voltunk az ő előadására. Mert talán ennyien lehetünk a két estén együttvéve, akiket a kíváncsiság kizavart kényelmesemmit tudni vágyásunkból.

Érdekes ember ez a Kondor Emil. Kimegy Kanadába, ott megállapodik Vinipegben, neki fog egy magyar újság szerkesztésének körülbelől ugyanannyi előfizetővel, mint a hányan előadást hallgatták. Kezdetben sajátkezüleg körmöli a cimszalagokat is, mignem szívós kitartással kiküzd, hogy lapja a hirdetési díjakból megél. Aztán egyszer eszébe jut, hogy haza jön szétnézni. Ungvárról elvetődik Nyiregyházára, az Ungváron tartott előadások sikerére támaszkodva, előadásokat hirdet jótékony célra, betanít egy

zenekart 8—10 új darabra, és mikor a színpadon felolvasó asztala elé ül: üres nézőtér tátong felé. Itt nyilatkozik meg egyéniségének egyik legjellemzőbb vonása. Az üres nézőtér nem hangolja le, nem veszi el a kedvét, a rendezés körül felmerült nem csekély kiadásaival sem törődik, hanem megtartja hirdetett előadásait s megtartotta volna teljesen üres padok előtt is.

Ezzel adta legtökéletesebb, legigazibb bizonyítékát annak, hogy valóban az az ember, valóban olyan tában ringatták, aki Vinipegben az odakerült, ma még csekély számú magyarságban, az ottani mindenféle nemzetiségű konglomerátumok közepette, magyar nyelven szerkesztett lapjával megtartja a magyarokat magyaroknak.

Magáról az előadásról, felolvasásának tartalmáról bővebben nyilatkozni nem szándékozunk. Aki kíváncsi rá, még meghallgathatja a jövő héten rendezendő újabb előadáson. Aki, habár futó bepillantást akar vetni egy a mi nyárspolgáriasan konzervatív felfogásainkhoz képest egészen új a miénktől egészen elütő világba, ezt még megteheti. Aki fejlődésének kezdő idejében akarja látni ezt az óriási területet, amelyről talán már fiaink, de unokáink bizonyosan annyit fognak tudni és úgy tekinteni azt, mint az emberiség közgazdaságában egyik legjelentőségtebb tényezőjét, amelyet Kanadának neveznek, az még kielégítheti tudásvágyát.

Mert aki hallotta az előadást s látta a bemutatott képeket, ha gondolkozni kezd, kénytelen arra az eredményre jutni, hogy az a mai Kanada, amelyet Kondor Emil ismeret, egy óriási jövő előtt álló része a földgömbnek, amely most még csak csecsemőkorát éli, még csak egy a fejlődés kezdetén álló új világ, amely azonban rohamos arányokban halad azon az úton, hogy mihamar tulszárnyalja az eddig ismert, civilizáltak nevezett világterületeket. Kanadát ma még emlegetni is ritkán halljuk s úgy lehet, nem hosszú idő múlva utóleri az Északamerikai Egyesült Államokat!

A bemutatott zenészművek legtöbbje csinos, kellemes, kedves és fülbeemlő. Az ismeretes himnuszok kivételével, sőt a Jankee Dodle is azok közé tartozik, sajátos kiforratlan, vagy inkább forrásban levő zenei specialitások. Olyan keverék felék, mint általában maga Amerika lakossága.

Az bizonyos, hogy a Sáray Elemér zenekara csinálta a legjobb üzletet a Kondor Emil fáradságos és költséges vállalkozásával. Egy csomó új darabhoz jutott, amelyeket a tél folyamán szívesen fogjuk meghallgatni tőle többször is.

— a.

HIREK.

Borbély Béla meghalt!

Hihetetlenül hangzott az a megdöbentő gyászír, hogy *Borbély Béla*, helybeli könyvkereskedő és nyomdatulajdonos megszűnt élni. Már azért sem akartuk elhinni a szomorú valót, mert halála előtt néhány órával a fiatal, életerős térti üzleti foglalkozását a legjobb egészségben gyakorolta. A gyilkos betegség orozva támadta meg. Nem volt képes életét megmenteni sem a gyorsan alkalmazott orvosi segély, sem a forrón szerető édes anyja, a szerető és szeretett rokonság legodaadóbb ápolása.

Meghalt a jó gyermek. Nincs többé a kedves rokon. Megszűnt élni az előzékeny, a hü barát. Oly nagy ez a

veszteség, hogy sok szív sajog belé, hogy az a kegyelet is részvét, az omló könnyzáró, mely korai sirjába kíséri, halvány kifejezése a vigasztalhatlanság fájó érzelmének.

A *Borbély Béla* elhunyt, nemcsak mélyen megsomorodott édes anyjára, testvéreire, rokonságára, barátaira pótolhatlan veszteség, de érzékeny csapás a kereskedelemre is. Az elhunyt ugyanis egyike volt a képzett, törekvő, előzékeny kereskedőknek. Mint ilyen szem elől sohasem tévesztette, hogy a kereskedelmet, ipart folyton fejleszteni, egyik első kötelessége a valódi üzletembernek. Innen van, hogy kereskedése és nyomdavidallata a legkényesebb igényeket is képes volt kielégíteni.

Kár, nagy veszteség, hogy a kedves, a feledhetlen fiatal férfinak, egy szép jövő küszöbén ily hamar, ily váratlanul kell korai sirba térni.

A siri béke angyala virasszon sirja felett!

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Borbély Ferenczné úgy a maga, mint gyermekei Mariska férjével Zomborszky Dániellel és gyermekeivel, Samu, Ilona férjével Gaál Ignácczal, Anna, továbbá sógora Kupecz József, valamint az összes rokonság nevében is mélyen megrendült szívvel tudatják, hogy a jó gyermek, szerető testvér, jó sógor és rokon *Borbély Béla* folyó hó 11-én reggel 8 órakor, munkás életének 33 ik évében rövid, de kínos szenvedés után elhunyt. A megboldogult földi maradványai folyó hó 13-án délután 4 órakor fognak az ev. ref. vallás szertartása szerinti végtisztesség után a Viz-utca 10. sz. alatti gyászházából a Vas-uti temetőbe örök nyugalomra kikisértetni, Nyiregyháza, 1908. szeptember 11. Nyugalma csendes, emléke áldott legyen!

A nyomda személyzete is adott ki gyászjelentést, mely így szól:

A Piringer J. utóda (*Borbély Béla*) könyvnyomda-személyzete fájdalommal telt szívvel tudatja, hogy szeretett jó főnöke *Borbély Béla* ur folyó hó 11-én, életének 33-ik évében, rövid de kínos szenvedés után elhunyt. Nyiregyháza, 1908. szeptember 11. Emlékét megőrizzük!

Megkerült iratok. Több ízben foglalkoztunk már a Siklósi ügyel és a reá vonatkozó iratok eltűnésével. Arról értesítene most bennünket, hogy a sokáig keresett műszaki iratok végre megkerültek. A város a köveztvámszedés jogát ugyanis megakarja hosszabbítani, s e célból a vármegye útján kérvényt intézett a kereskedelemügyi miniszterhez. Ehez a beadványhoz voltak csatolva a Pazonyi-, Selyem- és Kossuth-utcaakra vonatkozó tervek és költségvetések, amelyek nélkül a régóta húzódo és Siklósi elleni panaszokat elbírálni nem lehet. Most tehát megkerültek az elfogulatlan iratok és módot nyujtanak arra, hogy az ügyet lehetőleg igazságosabban elintézhessék.

Kondor Emil felolvasásáról. Városunk a múlt héten eseményszámba menő, nagyérdemű előadások színhelye volt, mely iránt a mi szép, jó és nemesért különben mindenkor rajongó közönségünk csekély érdeklődést mutatott. A képek pedig igen sikerültek voltak, melyeknek értékét Kondor igazán széleskörű tudásra és gazdag tapasztalatra való felolvasása csak fokozta. A hallgatóságot, hogy úgy mondjuk, magával ragadta a mesés tájakra, melyeknek szépségét a remekül színezett, éles képek közvetlenné tették. A

Egy trágyszási kísérlet semmibe sem kerül

— a kőbányai —

száritott hizósértéstrágyával

mert a terméstöbblet a trágya árát már az első évben feltétlenül busás kamattal behozza, az így megszerzett tapasztalat pedig

állandó jövedelmet biztosít.

Mindezt bizonyíthatjuk számtalan előkelő gazda kiváló szakvéleményével. Kérjen e célból mielőbb részletes ismertetést, szakvéleményeket és ajánlatot, melyekkel szívesen szolgál:

Budapest-Kőbányai TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR
Bosányi, Schietrumpf és Társa.

nagyközönség számára kedden és szerdán volt előadás, a tanintézetek összes leányövéndékeinek, akik a tanáraik vezetésével jelentek meg tegnap Ma 1/25 órai kezdettel a fiuknak tart előadást Kondor. Igazán meglepő a közönség érdeklődésének kicsinyisége, amely miatt a jótékony célra rendezett előadásoknak nem maradt feleslege. A szerző amennyiben ma tartja utolsó előadását, elhatározta, hogy ha a hely engedi, magánosoknak ad ki félhelyáru jegyeket. Sáray primást ugylátszik jobban elkedvetlenítette az indolentia mint Kondort, mert ő csak féltehetségével játszotta az eredeti indián és amerikai darabokat, nagy meglepetésére a főpróbán résztvevőknek.

Kitüntetés. Nagy Ákos szőlőpermetező-jével a hevesmegyei gazdasági egyesület kiállításán aranyérmert nyert.

Fényes esküvő. Jóba Elek Groman Mariskával kedden tartotta meg esküvőjét.

Jótékony célú előadás a helybeli két nőegylet számára. Dr. Kondor Emil, a hozzá beérkezett sok oldalú felszólításra szívesen engedett a kérelemnek és elhatározta, hogy e hó 15-én, azaz kedden este 8 órai kezdettel a városi színházban a helybeli két nőegylet javára fényes bucsuelőadást rendez. Meg vagyunk győződve, hogy városunk nagyérdemű közönsége mesés kárpótlásban részesítendi dr. Kondor Emil urnak ezen époly fényes, mint tanulságos és élvezetes bucsuelőadását. Annál is inkább reméljük, sőt biztosra vesszük nagyérdemű közönségünk teljes pártfogását, mert ennek tiszta jövedelme a helybeli két nőegylet javára fog kiutaltatni, kik mindig és mindenkor a legnemesebb célért harcoltak és harcolnak. Így legyen! — Mint lapunk zártakor örömmel értesültünk, városunk intelligens fiatal hölgyközönsége vette kecses kezeibe ezen előadásra a jegyek elárusítását. Így tehát nyugodt lélekkel nézhetünk a biztos siker elé, melynek koronáját fogja képezni a most még általunk el nem árulható, a szünetek közt bájos fiatal hölgyeink által előadandó egyes számok. Reméljük, hogy ezen előadás a n. é. közönség és a kedves szülők, valamint városunkban élő minden intelligens elem gyűlhelyét képezend.

Az igazságügyminiszter Kunfalvy Istvánt a nyiregyházi törvényszék területére vizsgáló bírónak kinevezte.

A kisvasutaknál megüresedett állomásfőnöki állásra Wachl Ferenc neveztetett ki.

A kereskedő ifjak vasárnapra hirdetett alapszabálymódosító gyűléseket két hétre elhalasztották.

Építik az új állomást. Az államvasutak igazgatósága komolyan látott a nyiregyházi vasútállomás építéséhez. Még ez évben tető alá akarják hozni az épület egyik szárnyát, hogy a jövő év tavaszán az állomásfőnökség áttelepíthető legyen.

A vármegyei levéltárosok egyesülete f. hó 8-án elhatározta, hogy a városi levéltárosokat is bevonja szervezetébe és oda hat, hogy levéltárossá csak szakvizsgával bíró egyének legyenek megválaszthatók, akiknek javadalmozása a VIII. fiz. o. szerint történjék.

Halálozás. Vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak fájdalomtól lesújtott bánatos szívvel jelentik, hogy a legjobb anya, anyós és rokon, néhai özv. Adorján Mihályné szül. Borbély Mária folyó hó 11-én hosszas szenvedés után életének 68-ik évében Istenben vetett mindenkor erős hittel jobblétre szenderült. A megboldogult kedves halott földi maradványai f. hó 12-én d. u. 4 órakor fognak a gyászszobából (Bocskay-utca 30 sz.) az evangélikus egyház szertartása szerint megáldatni és a helybeli sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Rákospalota, 1908. szeptember 11. Béke hamvaira! Adorján Ferenc, Adorján Mária férjezett Pavoletz Józsefné és Adorján Mária mint gyermekei.

A Jókai szobor-és emlékmű alap javára megindított gyűjtés eredményre nem vezetett.

Ez indította a Révai Testvérek irodalmi intézetet, mint Jókai összes műveinek kiadót, arra hogy az újabb eladott művek után bizonyos százalékot a szobor és emlékmű alap javára utalja át. A mozgalmat vezető szobor bizottság megbízásából a Révai Testvérek cég részlet osztályának főnöke Fodor Ferenc ur kit szíves olvasóink e lap hasápjain kifejtett működése révén is előnyösen ismernek, itt időzik városunkban és bárkinek szíves önzetlen támogatással szolgál Jókai műveinek megszerzésében. Kivánatos volna tehát, ha a magyar közönség minél előbb igyekeznék e száz kötetből álló hatalmas műsorozatot megszerezni hogy így egyrészt minden családban ott legyen e nemesen szórakoztató és nevelő hatású remek irodalmi termék, másrészt azért, hogy ezáltal is gazdagodjék az alap, a mellyel a magyar nemzet végre lerózza kegyeletos adóját egy nagynevű írója iránt.

A vallás és közoktatási ügyminiszter Ungvári Béla nagyhalászi tanítót Marosbográtra helyezte át.

Eljegyzés Harstein Ernő Napkor eljegyezte Grosz Gizikét Nagykolcsról (minden külön értesítés helyes.)

Vásár számokban. A hétfőn országos vásár alkalmával a kisvasutnak 4358 utasa volt.

Ingyen csemeték. Az állam ingyen, illetve kedvezményesen áron facsemetéket ad erdőszítésekre azoknak, akik dec. 15-ig folyamodnak az erdő felügyelőséghez.

Az iparos tanonciskola felügyelő-bizottsága tegnap előtt Tóth György tanítót véglegesítette, Nandrássy Aurél, Behler Gusztáv, Gabriel Sámuel és Oláh Sándor tanítókat továbbá, Balla Antal és Szalóczy Gyula szakrajztanítókat megválasztotta.

Öngyilkosság. Pristyák András, helybeli, Jánosbokori lakos, fiatal gazdálkodót elhagyta a neje és visszaköltözött a Rókabokorban lakó szüleihez. A fiatal ember kérlette nejét, hogy menjen vissza hozzá, de eredménytelenül, pedig Pristyák jó férj, szorgalmas, takarékos ember volt. Ez a körülmény nagyon elkéserítette Pristyákot és öngyilkosságra gondolt. Szerdán délelőtt megtöltött kavicscsal és sréttel egy régi, rozsdás pisztolyt. Mig öreg szülei a városban jártak, magára zárta az ajtót s álla alá lött. A szerencsétlen ember röktön szörnyet halt. Temetése nagy részvét mellett mult csütörtökön ment végbe. Szomorú körülmény, hogy a köznép között is mindég jobban terjed az öngyilkosság réme.

Egy kis helyreigazítás. Hivatalos hirdetmény alakjában közöltetett városunk közönségével, hogy a termelő házi fogyasztásra szánt borának minden 100 literre után 6 K 70 fillér fogyasztási adót fizet, ha ezen kedvezmény iránti igényét e hó 15-ig a városi számvévisésnél bejelenti. Nagy visszatetsést, sőt zugolódást támasztott a jelzett hirdetmény tartalma, mely annyit jelent, hogy a termelő ha felszámítja a szőlőterület értékének kamatát, az adót, a drága munkáltatási és egyéb költségeket s ehez hozzáadja a hivatalos hirdetményben jelzett fogyasztási adót, joblesz a szőlőtől szabadulni, vagy kucoricával beültetni, mert a termelő sokkal drágább bort inna, mint azon vevő, aki szüret alkalmával szerzi be háztartási szükségletét. Utánéztünk tehát a dolognak s illetékes helyről tájékoztattak, hogy ezutánra is fennáll azon kedvezmény, hogy a saját fogyasztásra szánt bor 5 hectolitere után 12 korona fogyasztásiadó fizethető, ha ezen kedvezmény iránti igényüket a fogyasztók e hó 15-ig a megnevezett hivatalnál bejelentik.

Árlejtés. A nyiregyházi kir. törvényszék, tigyészség és 4 járásbírótság, valamint a hozzájuk tartozó fogházak faszükségleté-

nek a biztosítására a törvényszéken folyó hó 21-én árlejtést tartanak.

Hidépítés. Ófehértó község szept. 20-án 5 betonhid építésére tart árlejtést.

A kereskedő ifjak egyesülete tagjai számára ingyenes könyvviteli tanfolyamot nyitott.

A nyiregyházi—hajdunánási vasut ügye közeledik a megvalósítás felé. E héten egy küldöttség járt a városnál a vasut trasszírozása ügyében.

Elfogott utonállók. Egyik magasrangú megyei tisztviselő iskolás fiától két suhanc a sóstói erdőben elrabolta az óráját. A tetteseket a rendőrség Babéj József és Asztalos István személyében fogta el.

Értesítés. A magyarországi munkások rokkant és nyugdíj egyletének Nyiregyházi fiókpénztára az egyesület tagjainak, tudomására hozza, hogy az egyesület választmányi üléseit s a tagilletmények befizetéséi teendőt f. hó 20-tól a városházán a kézbesítői hivatal helyiségében eszközli.

Tűz. Vasárnap éjjel a Santroch Lajos kamarájában tűz keletkezett, amely jelentékeny károsodást okozott. A tűzoltóság ügyességének lehet köszönni, hogy a pusztító elem a fedélzetre ki nem jutott.

Ha megbízható órára vagy jó és szép ékszerre van szükséges, és ezt jutányos áron óhajtja beszerezni, úgy forduljon bizalommal **Vrabecz** órás és ékszerészhez Nyiregyháza Iskola-u: 8 Javításokat pontosan, jutányosan és jótállás mellett készít.

Terményszák, vízmentes ponyva, dohányszineg 5 százalékkal olcsóbban, mint bárhol, beszerezhető: Hirschler Mór fűszer-kereskedőnél, volt Török Péter féle üzlet. Ugyanott M. kir. löporáruda, vadász flóbert és revolver töltények, és tüzi játékok árusítása.

Szilágyi és Diskánt miskolci gépgyáros cég kitűnő borsajtóira, valamint legújabb „Vilám” centrífugális bogozó és zuzó gépeire felhívja a figyelmet, különösen pedig a cég által feltalált és készített „Kossuth” „Kincsem” és „Hegyalja” borsajtók, nemkülönben a nagyüzemű préseléshez készített Rákoczi „kettős kosaru” sajtókra, amelyeknél régi világlámpából készített, prése egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtó felső része acél, alsó része faszervezet. Ennélfogva a must sehol sem érintkezik vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét, ízét, zamátját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1902. év egeri és pozsonyi I. mezőgazdasági országos, az 1906. nagyvármai kiállításán a cég borsajtói külön első díjjal aranyéremmel lettek kitüntetve. A cég ízletes érzégyékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

Első segéd felvétetik. Fűszergyarmat és rövidáru nagykereskedésünkbe keresünk egy esinos kilsejű nőtlen Borsod. Gömör megyénkben ismerettséggel bíró teljesen szakképzett egyént első segédi minőségben, ki azonkívül utazásra kiválóan alkalmas! Ajánlatok Böhm Nándor és Társa céghez Miskolcz intézendők.!

Az Őszőlőben közel a városfelőli kapuhoz van egy szőlő eladó borházzal terméssel vagy anélkül jó fizetési feltételek mellett. Értekezhetni özv. Fráter Sándornéval sóstó fűrdőben.

Szerkesztői üzenetek.

B. B. L. D. R. I. uraknak technikai okokból a jövő számra hagytuk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
HLATKY-SCHLICHTER GYULA.

Telefon szám 96.

Saját gyártmányu glacé

BÖRKEZTYÜK 2 kor. 20 fill.

MELLFÜZŐK (Mieder) mértékszerint jótállással készít

Blumberg József keztyü-, kötszer- és tűzőkészítő

Nyiregyházán, Városház-tér 2. (R. k. Parochia épület.)

Szőlőtermelők

a kedvező terméskilátás alapján megengedhetik az idén maguknak a legtökéletesebb sz. 3 erőátviteli acélsavaru és acélkeretű

„Ursus” borsajtó beszerzését. Képes árlapot szőlészeti és pincézeti felszerelésekről ingyen s bérmentve küld:

Tóth Gyula Debrecen.

Tanuló ellátással felvétetik Blumberg üzletében.

SIRKÖVEK

tíz százalékkal olcsóbb mint bárhol.

Nyiregyháza, Kótaji-utca 5. szám.

Legjobb acélöntvényeket és

lágýöntvényeket szállít

gyorsan **OLCSÓN**

Gugler és Forray

Budapest V., Váci-ut 162. sz.

Legkapósabb politikai napilap

AZ UJSÁG

Főmunkatársak:

HERCZEG FERENC
KENEDI GÉZA
KÓBOR TAMÁS
KOZMA ANDOR
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Felelős szerkesztő: **GAJARI ÖDÖN.**

Társszerkesztő: **Dr. ÁGAI BÉLA.**

Előfizetési árak: 1 hónapra 2 kor. 40 fill., 1/4 évre 7 kor., 1/2 14 kor., egész évre 28 kor.

Hetenkint „Asszony” és „Gyermek” melléklet.

Cim: **AZ UJSÁG** kiadóhivatala
BUDAPEST, Rákóczi-ut 54.

Vidékről Budapestre érkező, itt tartózkodó vagy átutazó előfizetőinknek az Olvasóterem rendelkezésre áll.

Az őszi idényre már megérkeztek

KREISLER SIMON

divat és kézműáru üzletébe Nyiregyháza

a legujabb kosztüm-kelmék, flanelek, loden-kelmék,
mosóbarchetek.

Raktáron tartok valódi cérna, damast, gradli és schiffon vásznakot.

Továbbá ajánlom kizárólagos szőnyegáru üzletemet ahol mindennemű függönyök, asztalterítők, linoleumok, paplanok, matracok, mesés olcsó árakban szerezhetők be.

Tisztelettel:

Kreisler Simon.

Nyiregyházavidéki kisvasutak.

948/1908. sz.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi magy. kir. Minister ur ő nagyméltóságának f. é. augusztus hó 14-én 70900. sz. alatt kelt engedélye alapján tudatjuk a t. szállító közönséggel, hogy f. é. augusztus hó 17-től további intézkedésig kocsirakományi árakat csak a vasuti üzletszabályzat 55. §-a 3. pontjában előirt nyilatkozat ellenében fogadunk el eiszállításra.

Nyiregyháza, 1908. augusztus hó 16.

Nyiregyházavidéki kisvasutak igazgatósága.

A jövő tanévre

1—2 uri fiut teljes ellátásra elfogad a gymn. közelében saját házában lakó állami tisztviselő kinek felsőbb gymnas. oszt. tanuló fia van.

Cim a lap kiadóhivatalában.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

:: Orpington baromfi, ::
tisztafaj, remek állatok.
Kaphatók Csázik Péter-
nénél. Dohányhev. hlvatal.

Hohe Vilmos
cukrászdája
Nyiregyházán

Telefon sz. 33.

Cukrászda átvétel.

Telefon sz. 33.

Hohe Vilmos
cukrászdája
Nyiregyházán

Van szerencsém jelenteni, hogy **Tester Lajos** úr régi és jóhírnévnek örvendő cukrászatát átvettem és azt ezentúl saját nevem alatt fogom tovább folytatni.

Minden törekvésem oda fog irányulni, hogy cukrászdámban **úgy a sütemények, mint minden egyéb cukrászati cikkek a legélvezhetőbb, legkitünőbb minőségben** legyenek előállítva

A cukrászat terén hosszú éveken át szerzett tapasztalatom és különösen szak-

értelmem segítségemre lesz abban, hogy a nagyérdemű közönségnek **igényeit minden tekintetben** kielégítek.

Amidőn úgy a mélyen tisztelt helybeli, mint a vidéki közönséget a legelőzékenyebb és legpontosabb kiszolgálatomról biztosítom, megjegyezni kívánom, hogy süteményeimhez **művaját soha nem használok** és természetes vajjal készített süteményeimnek darabját 12 fill.-ről 10 fill.-re, a pogácsát pedig 6 fill.-ről 4 fill.-re szállítottam le.

Vagyok a n. é. közönség kegyes pártfogását kérve, a legnagyobb tisztelettel:

HOHE VILMOS, cukrász.

4 szobás lakás keresztek ::: nov. hó 1-ére. ::

Ajánlatok Britz Miksa — úrhoz intézendők. —

Saját sajtólásu, kókuszolajból nyert szavatoltan tiszta, legkitünőbb minőségű

„BÓNIOL”

(Bejegyzett védjegy)

kókuszszirt árusít az
Első Magyar Kókuszdió Olajgyár
„Bóni” gyártelep és mezőgazdasági r. t.
Nyirbátor.

Vezérképviselő: Gansl L. és Fia Nyiregyháza

A mosás akár a tánc.
Fáradtságba nem kerül,
Schicht szappant ha használsz,
Még szived is örül.

Schicht szarvasszappana
csodálatos, hathatós tisztítóerejét saját szerű előállításának és a legjobb nyersanyagok leg gondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana
kiméli a kezeket és a fehéreneműt!
Megtakarít fáradságot és veszélyt
kiméli ennélfogva az egészséget!
Megtakarít pénzt, időt és munkát!
Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

Alapított 1900.

Bármilyen ruhák vegytisztítását, festését és gouvellirozását a legmeglepőbb eredménnyel végzi

Gabulya Mihály

kelmefestő, vegyiruhatisztító és gouvellirozó intézete

Nyiregyháza.

Pazonyi-utca 13.

(Zrinyi szálloda udvar.)

Alapított 1870-ik évben.

Telefon 125 sz.

Fúrott kutak

Telefon 125 sz.

építését, 50-től 400 méter mélységig, valamint vízvezeték, fürdő, erő és kézi szivattyúk szerelését legjutányosabb áron vállalja:

Szilágyi Mihály

ekegyára és fúrott kut építési vállalata **NYIREGYHÁZA.**

(Kivonat eredetiről.)

1539/907. szám.

Bizonyítvány.

Alúlirott hivatal ezennel bizonyítja, hogy Szilágyi Mihály nyiregyházi kut-fúró-mester a Nyiregyháza—szerencsi vonalon több mélyfuru kutat létesített, melyek úgy műszaki kivitelben, valamint a szolgáltató víz minősége tekintetében kifogástalanok.

Nyiregyháza, 1907. augusztus hó 22.

Magy. kir. államvasutak
nyiregyházi
osztálymérnöksége.

**Aranyérem-
mel és disz-
oklevéllel
több ízben
kitüntetve.**

15000/1907. K.

Hatósági bizonyítvány.

Nyiregyháza város hatósága hivatalosan igazolja, hogy Szilágyi Mihály helybeli ekegyáros és fúrott kut építési vállalkozó a Nyiregyháza város által létesített fúrott kutak legnagyobb részét készítette és az általa készített kutak úgy műszaki tekintetben, mint a víz minősége tekintetében kifogástalanul lettek elkészítve.

Nyiregyházán, 1907. évi aug. 22.

Bogár Lajos,
h. polgármester.

Moesz Béla,
h. főjegyző.

Száznál több elismerőlevél.

SIRKÖVEK

mindenféle alakban és nagyságban

legolcsóbb árak

mellett kaphatók:

FÜHRER ZSIGMOND FIAINAL

Nyiregyházán,

Vármegyeház-utca 5-ödik szám.

Kereskedelmit

végzett leány, ki gyors-
és gépirásban jártas,
bankba, ügyvédi irodába, vagy
esetleg pénztárnál állást keres.

Cím a kiadóhivatalban.

BOHN M. és TÁRSAI

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szakmában Ausztria-Magyarországon a

BOHN-féle TÉGLAGYÁRAK

NAGYKIKINDÁN ÉS ZSOMBOLYÁN.

Alapított 1864. — Legelőkelőbb referenciák. — Alapított 1864.

50 millió évi gyártás

a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő cserepekből.

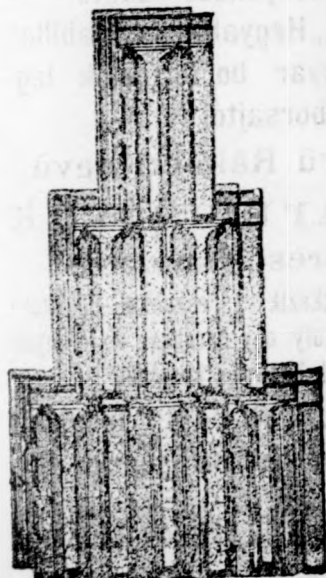
VASOXYD természetes vörös színben v. kátrányozva.

Gyártmányok: Bohn-féle szabadalmzott bizt. átfedőcserepek.

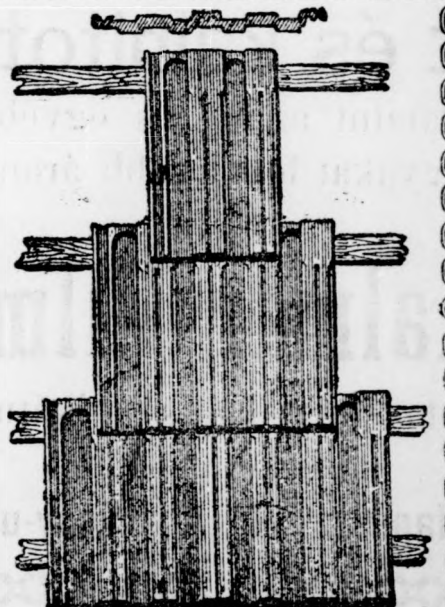
Legolesőbb, legszebb tetőzet.

Képviselve Stark Ignác fakereskedő által.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Nagykikindai gyártmány
Bohn-féle szab. biztonsági átfedő-cserep 272 szám.

Zsombolyai gyártmány

Szab. bizt. preselt átfedő- és 253 sz.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-erők, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Képviselete Nyiregyházán Májerszky Barnabás gépgyárosnál.

Vas és réz butorok nagy választékban.

Szabolcsvármegye legnagyobb
butoráruháza

Nyiregyházán, a Törvényszék mellett

Raktáron tartok a legmodernebb stíli ebédlő és háló szobákat, saját készítményű kárpitozott butorokat, ugymint ebédlő divánok és salon garnitúrákat a legújabb kivitelben és legjobb minőségben jutányos árak és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség pártfogását kérve.
vagyok

Kiváló tisztelettel

Lefkovits Zsigmond.

Eredeti stassfurti

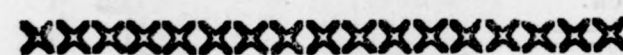
**40%-os kálisót
= és kainitot =**

valamint az összes egyéb műtrágyákat legolcsóbb áron szállítja

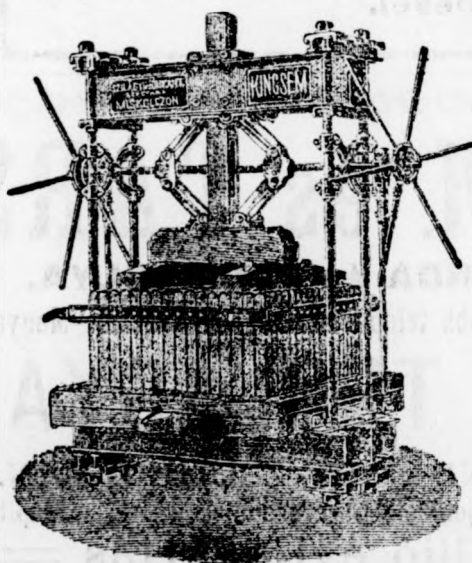
Kalmár Vilmos

a stassfurti Kálisyndikátus vezérképviselője

Budapest, VI. Andrassy-ut 49.

1902. borászati kiállítás, Eger: I. díj, diszokl. és aranyérem. 1902. orsz. g.

kiállítás, Pozsony: I. díj, aranyérem. 1906. Nagyvárad: I. díj, diszokl. 1901. temesvári kiállítás, I. díj, diszoklevél.

Az 1907. évi pécsi kiállításon aranyérem és diszoklevél.

Borsajtók

legújabb rendszerű, könyökszerkezetű „Kossuth”, „Kincsem”, „Hegyalja”, „Mabille” és „Acélorsós”, a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói.

Legújabb rendszerű Rákóczi nevű kettős kosarusajtók nagyüzemi préseléshez.

Főelőnye: A must sehol sem érintkezik vasreszekkel. Egyszerű kezeles. Őriási erő kifejtés. A törköly egy darabban és könnyen kivehető. Egy ember által könnyen kezelhető.

Szőlőzúzó és bogyózók. „VILLÁM” legújabb centrifugális bogyózó- és zúzógépek.

SZILÁGYI és DISKANT gépgyáros, Miskolc.

Árjegyzék ingyen.

Főüzlet:

Telefon 140.

Nyomda:

Telefon 182.

Piringer J. utóda (Borbély Béla)

könyvnyomdája, könyv- és papirkereskedése és könyvkötészete

Nyiregyháza, Városház-épület.

TANKÖNYVEK

új és használt állapotban melyek az összes helybeli tanintézetekben és elemi iskolákban az 1908—9. tanévben használatni fognak

a legjobban beszerezhetők.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle tehér „Gasur” fénymáz 90 fillér.

Keil-féle arany-fénymáz képketreknek 40 fill.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

HIBJÁN GYULA cégnél NYIREGYHÁZA

Pénzt

ne adjon addig szőlő-oltvány- vagy vesszőért, míg nagy képes árjegyzékemet nem kérte be, melyet ingyen és bérmentve küldök. — Gyökeres és sima oltványokból delavare sima és gyökeres továbbá európai sima és gyökeres vesszőből 1 és fél millió készlet, Pontos kiszolgálásról és anyagom jószágáról ezer és ezer elism. lev. tanuskodik.

Czim Szűcs Sándor Fia

szőlőtelepe, Bihardiószeg

Ha célt akar érni

hirdetéseivel, akkor

azokat a Szabolcs-

ban tétesse közé !!